Estd. 2006

चन्द्रा इंस्टीट्यूट

(ISO 9001-2008 Certified Institute)

सरकारी नौकरी के लिए एक मात्र विश्वसनीय संस्थान

SSC BANK RRB TET

प्राथमिक शिक्षक

UPP, SSC (GD)

CTET (संस्कृत)

HO : रामबाग ब्रांच
M.: 8400333260

BO : अल्लापुर ब्रांच
M : 8400333264

BO : सिविल लाइन्स
M : 9936357073

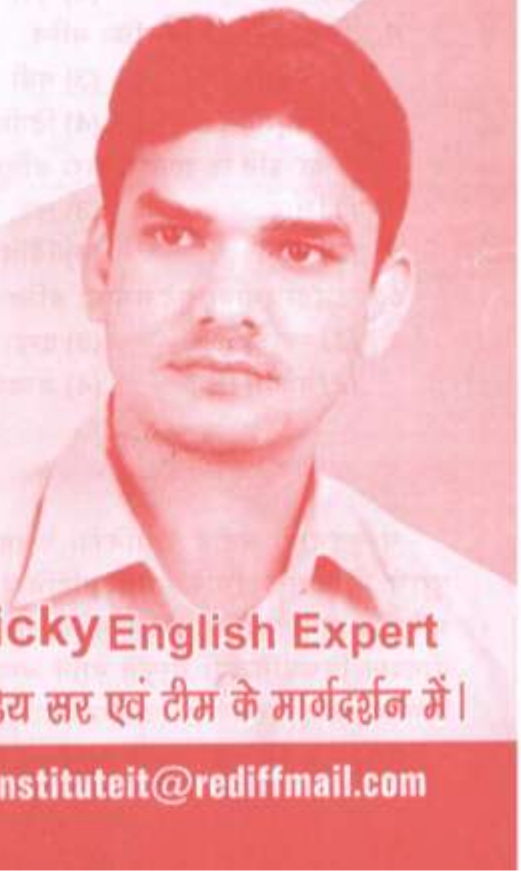

Tricky English Expert

वागेश पाण्डेय सर एवं टीम के मार्गदर्शन में।

Air Conditioner Classes

web : www.chandrainstitute.com || E-Mail : chandrainstituteit@rediffmail.com

संस्कृत शिक्षण

1. प्रारम्भिकस्तरे पठनं शिक्षयितुम् अधस्तनेषु कस्य उपादयता अधिका भवति?
   (1) पुस्तकानाम्
   (2) प्रकृतवस्तूनाम् (Realia)
   (3) बोधपट्टानाम् (Flash cards)
   (4) द्विपार्श्वीयरेखाचित्राणाम् (Flip charts)
2. शिक्षिका स्वकक्षायाः बालान् युगलेषु विभजति। तान् युगलान् स्वस्वपुस्तिकानां विनिमयं कृत्वा निर्देशानुसारं संशोधनं कर्तुं सूचयति। एवं सा किं कर्तुम् इच्छति?
   (1) समकक्षीयमूल्याङ्कनम् (Peer assessment)
   (2) सामूहिकमूल्याङ्कनम् (Group assessment)
   (3) संशोधनम् (Correction)
   (4) स्वयं मूल्याङ्कनम् (Self-assessment)
3. बालानां पत्रिकातः कस्याश्चित् कथायाः पठनं नाम
   (1) सिंहवलोकनम् (Skimming)
   (2) सूक्ष्मावलोकनम् (Scanning)
   (3) गहनाध्ययनम् (Intensive reading)
   (4) विस्तृताध्यनम् (Extensive reading)
4. भाषाधिगमाधिग्रहणयोः (Language learning and acquisition) मध्ये कः भेदः?
   (1) उभये अधिगमधिग्रहणे साहजिके
   (2) उभये अदिगमाधिग्रहणे प्रयासजन्ये
   (3) अधिगमः प्रयासजन्यः अधिग्रहणं साहजिकम्
   (4) अधिग्रहणं प्रयासजन्यम् अधिगमः साहजिक
5. विद्यालयशिक्षणे प्रथमभषाध्ययनं स्यात्
   (1) मातृभाषायाः अथवा प्रान्तीयभाषायाः
   (2) हिन्दीभाषायाः
   (3) राजकीयभाषायाः
   (4) सहराजकीयभाषायाः
6. शिक्षाधिकाराधिनियमानुसारं (RTE) प्रत्येकं छात्रस्य अधिकारः अस्ति-
   (1) राजकीयभाषामाध्यमेन अधिगन्तुम्
   (2) आधुनिकभारतीयभाषामाध्यमेन अधिगन्तुम्
   (3) मातृभाषामाध्यमेन अधिगन्तुम्
   (4) आङ्गलभाषाध्यमेन अधिगन्तुम्
7. प्रथमकक्षायाः छात्राणां कृते भाषायाः पठनार्थम् अधोलिखितेषु कतमः विषयः योग्यतमः भवेत्?
   (1) मम विश्वः (2) परिवहनम्
   (3)मम देशः (4) मम परिवारः
8. चतुर्थकक्षायाः सोमया नाम बाला पठनसमये एकम् अपरिचिंत शब्दं पश्यति। सा
   (1) सन्दर्भानुसारम् अर्थस्य अनुमानं कुर्यात्
   (2) शब्दस्यार्थ कञ्चित् पृच्छेत्
   (3) शब्दं दुर्लक्षिंत कुर्यात्
   (4) शब्दकोष शब्दस्यार्थं पश्येत्
9. कवितापठनस्य उद्देश्म् अस्ति
   (1) अनुभूतीनां विचाराणां च बोधः
   (2) धाराप्रवाहस्य शुद्धतायाः च विकासः
   (3) कवितायाः कण्ठस्थीकरणम्
   (4) उच्चारणविकासः
10. भाषायाः अधिग्रहणसमये किं प्रथमम् आगच्छतिः?
    (1) अर्थः (2) उभयं रूपम् अर्थश्च

    (3)वर्णमालायाः अक्षराणि (4) रूपम्
11. श्यामः कक्षायाः छात्रान् युगलेषु विभजति। प्रत्येकं युगलाय बोधपट्टद्वयं (Flash Cards) तिरति। अनन्तरं सः तान् ध्यानपूर्वकं पठित्वा तत् लेखितुं निर्दिशति। एवं सः किं कर्तुं प्रयतते?
    (1) पारस्परिकसम्भाषणम् (Mutual Speaking)
    (2) पारस्परिकश्रुतलेखनम् (Mutual dictation)
    (3) सामूहिकश्रुतलेखनम् (Group dictation)
    (4) पारस्परिकपठनम् (Mutual reading
12. केचनं बालाः कक्षायाः अवरोधनकारणात् भयात् वा न वदन्ति। एतद् अस्ति
    (1) परिवेशीयबाधा
    (2) सामाजिकबाधा
    (3) शारीरिकबाधा
    (4) मनोवैज्ञानिकबाधा
13. भाषाधिगमार्थं निवेशितपाठस्य कृते प्रामाणिकग्रन्यस्य आवश्यकता किमर्थं भवति?
    (1) एतेन अभिव्यक्तेः प्रामाणिकता प्रदर्श्यते
    (2) एतेन लेखकस्य परिचयः भवति
    (3) एतेन नवीनकार्यस्य सर्जनं भवति
    (4) एतेन स्वाभाविकभाषायाः प्रदर्शनं भवति
14. भाषाधिगमार्थं सूचनापत्रकाणां विज्ञापनानां च सामग्रीरूपेण व्यवहारः क्रियते। तेषामुपयोगिता भवति
    (1) आहारमयवातावरणार्थम्
    (2) क्रीडामयवातावरणार्थम्

CHANDRA INSTITUTE PRAYAGRAJ - 8400033264

(3) अभ्यासमयवातावरणार्थम्
(4) लेखमयवातावरणार्थम् (Print-rich environment)

15. सर्वेषां बालानां भाषाधिग्रहणक्षमता जन्मजाता एव अस्ति इति केन विदुषा उक्तम्?
(1) वायगोत्स्की (Vygotsky)
(2) नोम चॉम्स्की (Noam Chomsky)
(3) स्टिफेन क्रशेन (Stephen Krasben)
(4) बी. एफ. स्किन (B. F. Skinner)

16. भाषाध्यापनस्य रचनात्मकमार्गानुसारं शिक्षकः
(1) छात्राः स्वयं पाठ्यपुस्तकस्य निर्माणं करिष्यन्ति इत्येतदर्थं तेषां सहायं कुर्यात्
(2) छात्रेभ्यः पूर्वनिर्मितज्ञानं वितरेत्
(3) छात्राः स्वानुभवाधारेण स्वस्थ ज्ञानस्य निर्माणं कुर्वन्तु इति एतदर्थ सहायं कुर्यात्
(4) कक्षायां कृते पाठ्यक्रमस्य निर्माणं कुर्यात्

17. कवितापठनपाठनस्य उद्देश्यम् अस्ति
(1) कवितारचनाया नियमज्ञानम्
(2) प्रशंसनम् आनन्दप्राप्तिश्च
(3) कवितायाः व्याकरणगतरूपज्ञानम्
(4) कविविषयकं ज्ञानम्

18. भाषाशिक्षकः छात्राणां दोषान् पश्येत्
(1) छात्रसंशोधनसङ्केतरूपेण (2)अधिगमे समस्यारूपेण
(3) अधिगमस्य बाधकरूपेण (4) अधिगमस्य सङ्केतरूपेण

19. भाषायाः कौशलचतुष्टयम् अतिरिच्य अधोलिखितेषु अपरं कौशलं किम् अस्ति?
(1) सर्जनकौशलम् (2) सम्प्रेषणकौशलम्
(3) चिन्तनकौशलम् (4) अध्ययनकौशलम्

20. प्रत्येकभाषायाः लिपिः वर्तते। इयम् उक्तिः
(1) अंशतः असत्यम् (2) असत्यम्
(3)सत्यम् (4) अंशतः सत्यम्

21. त्रिभाषासूत्रानुसारं प्रथमभाषा भवेत्
(1) आंग्लभाषा
(2) आधुनिक भारतीय भाषा
(3) मातृभाषा अथवा प्रान्तीयभाषाया
(4) हिन्दीभाषा

22. मातृभाषाधारितः बहुभाषावादः नाम
(1) मातृभाषया एवं अधिगमः
(2) विद्यालयशिक्षणस्य दशवर्षाणि मातृभाषाशिक्षणम्
(3) मातृभाषया आरभ्य बहूनां भाषाणां प्रति संक्रमणम्
(4) भारतीयानां वैदेशिकानां चेति बहूनां भाषाणाम् अधिगमः

23. भाषा मुख्यरूपेण भवति ....
(1) मौखिकी (2) लेखाचित्रात्मिका
(3) लिखिता (4) दृश्या

24. चतुर्थकक्षायाः शिक्षिका ज्योतिः छात्राणं श्रवणकौशलस्य मूल्याङ्कनं करोति। श्रवणकौशलपरीक्ष्ज्ञणार्थम् अधिलिखितेषु कस्य कार्यस्व्य न्यूनतमा उपयोगिता वर्तते?
(1) एकं गानं श्रुत्वा विषयबोधः
(2) वेतारयन्त्रे चलत्क्रिकेटव्याख्यानं श्रुत्वा अवगमनम्
(3) एकस्याः कथायाः श्रवणं कृत्वा तस्यां घटितानां घटनानां योग्यक्रमेण उल्लेखः
(4) वार्तालापं श्रुत्वा सारांशग्रहणम्

25. भारतस्य भाषाशिक्षानीतिः ज्ञायते...........
(1) त्रिभाषासूत्ररूपेण (2) मातृभाषाशिक्षणरूपेण
(3)शिक्षायाः अधिकाररूपेण (4) बहुभाषिकतावादरूपेण

26. डिस्लेक्सिया एकः भाषागतविकारः यः प्रभावयति
(1) सङ्केतबोधम् (Comprehending Signages)
(2) कथितभाषाबोधम् (Comprehending Spoken Language)
(3) मौखिकभाषाबोधम् (Comprehending Oral Language)
(4) लिखितभाषाबोधम् (Comprehending Written Language)

27. श्रवणं, भाषाणं, पठनं लेखनञ्च इत्येतैः सह अपरं भाषाकौशलम् अस्ति
(1) व्याकरणम् (2) चिन्तनम्
(3)अधिगमनम् (4)सर्जनात्मकता

28. प्राथमिकविद्यालस्य शिक्षकः छात्रैः स्वपरिचितभाषया परिवारस्य तथा मित्राणां विषये कथोपकथनार्थम् अनुमति ददाति। तत्र शिक्षकस्य मुख्यम् उद्देश्यम् भवति

CHANDRA INSTITUTE PRAYAGRAJ-8400333204

(1) चन्द्र + उत् + ज्वला(3) चन्द्रो + उज्ज्वलाः
(2) चन्द्र + उज्ज्वलाः (4) चन्द्र + ओज्ज्वलाः

SET -04

पुरा गुजरातप्रदेशे एकस्मिन् ग्रामे एकं गुरुकुलम् आसीत्। तत्र द्विशतं छात्राः गुरुभ्यः अनेकान् विषयान् पठन्ति स्म। तेषां भोजनादिव्यवस्थाम् एका नगरस्थिता संस्था अकरोत्। एकदा संस्थाधिकारिणः छात्रेभ्यः एकं वैद्यं प्रेषितवन्तः। सः त्रीन् मासान् तत्र अवसत्। किन्तु को ऽपि रुग्णः तस्य समीपे चिकित्सायै न आगच्छत्। वैद्यराजः प्रधानाचार्यम् अपृच्छत् – किम् अत्र कोऽपि रोगी न भवति? प्रधानाचार्यःविहस्य अवदत् – वैद्यराज ! अस्य एकं रहस्यम् अस्ति। अत्र सर्वे तदा भोजनं कुर्वन्ति, यदा ते तीव्रक्षुधाम् अनुभवन्ति। यदा तेषां भोजनेन तृप्तिः भवति, ततः पूर्वम् एव ते भोजनं त्यजन्ति। एतत् एवं एतेषां स्वास्थ्यस्य रहस्यम्। भवान् जानाति एव यत् स्वस्थाः नराः औषधं न सेवन्ते। तद्वचनं श्रुत्वा वैद्यः हसित्वा अवदत् – अत्र मम उपयोगः न अस्ति। अहं गच्छामि। नमस्कारः। यत्र रोगः तत्र वैद्यः।

1. कति छात्राः गुरुकुले पठन्ति स्म?
   (1) 200 (3) 102
   (2) 202 (4) 002
2. वैद्यराजः कं पृष्टवान्?
   (1) प्रधानाचार्यम् (3) अभिभावकान्
   (2) संस्थादिकारिणः (4) छात्रान्
3. 'विहस्य' इति पदे प्रत्ययः अस्ति?
   (1) ल्यप् (3) क्त्वा
   (2) य (4) क्यप्
4. 'त्यजन्ति' इति पदे धातुः अस्ति?
   (1) तर्ज् (3) त्यज्
   (2) त्यज (4) त्यक्त
5. 'नगरस्थिता' इति पदे समासः अस्ति?
   (1) अव्ययीभावः (3) कर्माधारयः
   (2) द्वन्द्वः (4) तत्पुरुषः
6. 'भोजनादिव्यवस्थाम्' पदे विभक्तिः अस्ति?
   (1) षष्ठी (3) तृतीया
   (2) सप्तमी (4) द्वितीया
7. अस्मिन् अनुच्छेदे 'सेवन्ते' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम्?
   (1) भवान् (3) नराः
   (2) स्वस्थाः (4) संस्थाधिकारिणः
8. 'कोऽपि' पदे सन्धिः अस्ति?
   (1) व्यञ्जनसन्धिः (3) विसर्गसन्धिः
   (2) यणसन्धिः (4) श्चुत्वसन्धिः
9. 'अत्र मम उपयोगः न अस्ति।' इति वाक्ये 'मम' सर्वनामपदं कस्मै प्रयुक्तम्?
   (1) वैद्यराजाय (3) प्रधानाचार्याय
   (2) छात्रेभ्यः (4) रुग्णेभ्यः

SET – 05 (अभ्यास हेतु)

कृष्णमूर्तिः श्रीकण्ठश्च मित्रे आस्ताम्। श्रीकण्ठस्य पिता समृद्धः आसीत्। अतः तस्य भवने सर्विधानि सुख-साधनानि आसन्। तस्मिन् विशाले भवने चत्वारिशत् स्तम्भाः आसन्। तस्य ष्टादशप्रकोष्ठेषु पञ्चाशत् गवाक्षाः चतुश्चत्वारिशत् द्वाराणि षट्त्रिंशत् विद्युत्व्यजनानि आसन्। तत्र दश सेवकाः निरन्तरं कार्यं कुर्वन्ति स्म। परं कृष्णमूर्तेः माता पिता च निर्धनौ कृषकदम्पती। तस्य गृहम् आडम्बरविहीनं साधारणञ्च आसीत्।

एकदा श्रीकण्ठः मित्रेण सह प्रातः नववादने तस्य गृहम् अगच्छत्। तत्र कृष्णमूर्तिः तस्य माता पिता च स्वशक्त्या श्रीकण्ठस्य आतिथ्यम् अकुर्वन्। एतद्दृष्ट्वा श्रीकण्ठः अकथयत्, मित्र ! अहं भवतां सत्कारेण सन्तुष्टो ऽस्मि। केवलम् इदमेव मम दुःखं यत् तव गृहे एको ऽपि भृत्यः नास्ति। मम सत्काराय भवतां बहुकष्टं जातम्। मम गृहे तु बहु कर्मकराः सन्ति। तदा कृष्णमूर्तिः अवदत् 'मित्र ! ममापि अष्टौ कर्मकरा सन्ति।' श्रीकण्ठः अकथयत् 'मित्र किन्तु ते न दृश्यन्ते'। भवान् भवतां माता पिता च एवम् अत्र कार्यं कुर्वन्ति। कृष्णमूर्तिः अकथयत् मित्र ! भवान् सम्यक् चिन्तयति। अहं स्वकर्मकराणां परिचयं वच्मि। श्रीकण्ठः अकथयत् कारयतु। कृष्णमूर्तिः अकथयत् मम कर्मकराः सन्ति – द्वौ पादौ, द्वौ हस्तौ, द्वे नेत्रे, द्वे श्चोत्रे च इति। एते प्रतिक्षणं मम सहायकत्वेन कार्यं कुर्वन्ति किन्तु तव भृत्वाः सदैव सर्वत्र च उपस्थिताः न भवन्ति। यतो ऽहि भृत्यानां कृते एतत् सम्भवमेव नास्ति।

CHANDRA INSTITUTE PRAYAGRAJ - 8400333264